

Innst. S. nr. 265

(2001-2002)

Innstilling frå samferdselskomiteen om forsert utbygging av E6 gjennom Østfold. Finansiering av ny Svinesundsforbindelse gjennom en felles bompengoordning med Sverige. Revidert fase 1 av Østfoldpakka

St.prp. nr. 68 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMANDRAG

Innleiing

Samferdselsdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til følgende finansieringsopplegg som ville kunne bidra til at utbyggingen av E6 gjennom Østfold blir fremskyndet:

- Det fremmes forslag om fullfinansiering av ny Svinesundsforbindelse med bompenger fra en felles norsk-svensk bompengoordning på riksgrensen ved Svinesund.
- Et felles norsk-svensk bompengopplegg vil innebære at Svinesundsforbindelsen blir trukket ut av Østfoldpakka. Det fremmes forslag om at midler som på denne måten frigjøres, blir benyttet til å forserte utbyggingen av E6 gjennom Østfold. Et slikt opplegg vil kunne bidra til at E6 gjennom Østfold kan stå ferdig som sammenhengende motorveg i løpet av 2009.
- Forsering av E6-utbyggingen skal ikke gå på bekostning av utbyggingen av E18 gjennom Østfold. E18-utbyggingen vil gå som planlagt i tråd med Stortingets behandling av Østfoldpakka og NTP 2002-2011.

Det er et mål for samarbeidet mellom myndighetene i Norge og Sverige at E6 mellom Oslo og Gøteborg skal bygges ut til firefelts veg senest 2009. Videre er det et mål at Ny Svinesundsforbindelse skal åpnes for trafikk i 2005. Dette krever anleggsstart på Ny Svinesundsforbindelse høsten 2002. Anleggsarbeidene på vegtilknytningene må startes opp snarest mulig over sommeren 2002 og på ny bru ved Svinesund mot slutten av 2002. For at dette skal være mulig må nødvendige godkjenninger i Stortinget og i Sverige foreligge før sommeren 2002.

Vedlagt proposisjonen følger et utkast til statsavtale mellom Sveriges regjering og Norges regjering om Den nye Svinesundsforbindelsen. Det tas sikte på at avtalen undertegnes så snart som mulig.

Ny Svinesundsforbindelse

Hovedformålet med prosjektet er å bedre trafiksikkerheten på E6 samt framkommeligheten spesielt for tungtrafikken mellom Norge og Sverige og til/fra kontinentet.

Prosjektet omfatter ny E6 med fire kjørefelt mellom "Nordby trafikkplass" i Sverige og Svingensbogen i Norge, inklusiv en ny bru over Iddefjorden/Ringdalsfjorden og riksgrensen ved Svinesund.

Prosjektet omfatter på norsk side ny E6 over en 4,5 km lang strekning. Vegen bygges i tråd med den nye stamvegnormalen som en smal firefelts motorveg med fysisk skille mellom kjørefeltene.

Kostnadsoverslaget for Ny Svinesundsforbindelse er totalt beregnet til om lag 1 400 mill. kroner. For den norske delen av prosjektet er netto nytte/kostnadsforholdet beregnet til 0,2.

Norsk del av prosjektet (inkludert norsk del av ny bru) har vært gjennom ekstern kvalitetssikring. På denne bakgrunn legges til grunn en styringsramme for den norske delen på 730 mill. kroner og en kostnadsramme på 830 mill. kroner.

Det vil bli inngått egne avtaler mellom de to lands vegvesen som omhandler bl.a. utbygging samt drift og vedlikehold. Videre vil det bli inngått en avtale mellom de to land om skatteforhold. Når det gjelder avgiftsspørsmål, vil det bli nærmere vurdert om det er tilstrekkelig med ensidige erklæringer fra de to land, eventuelt om det er nødvendig med en særskilt avtale også her.

Det skal etableres et felles norsk-svensk innkrevningssystem ved Svinesund. Bompenger fra dette innkrevningssystemet er forutsatt å kunne finansiere hele utbyggingskostnaden for en ny Svinesundsforbindelse, dvs. om lag 1 400 mill. kroner.

Statens vegvesen og Vägverket får ansvar for i fellesskap å innkreve bompenger og administrere ordningen. Sverige skal ha ansvar for låneopptak til sin andel av utbyggingen.

I Norge vil Regjeringen i St.prp. nr. 1 (2002-2003) komme tilbake med en nærmere vurdering av organiseringen av den norske delen av prosjektet, herunder de bevilgningsmessige konsekvensene av dette. I første omgang foreslås bevilgningen til oppstart i 2002 bevilget med 45 mill. kroner under kap. 1320 Statens vegvesen, ny post 34 Ny Svinesundsforbindelse. Bevilgningen til prosjektet inklusive renter skal tilbakebetales til den norske stat med bompenger fra innkrevningssystemet ved Svinesund.

Eventuell kostnadsøkning på prosjektet skal dekkes fullt ut av bompengeneinntekter i den grad dette er mulig innenfor akseptable takster og lengde på innkrevingsperioden.

Bompenger skal innkreves av både lette og tunge kjøretøy. Innkreving skal skje i begge retninger over hele døgnet. Innledningsvis settes takstnivå i prisnivå pr. 2002 til SEK 20 og SEK100 for hhv. lette og tunge kjøretøyer.

Dette vil beregningsmessig gi en bompengeperiode på 21 år. Usikkerheten knyttet til slike beregninger er stor.

For å unngå for mye trafikk på den gamle brua er det enighet om å kreve avgift både på eksisterende og ny veg.

Det er en felles ambisjon om at gjelden skal være nedbetalt senest 20 år etter at forbindelsen åpnes. Det legges til grunn at takstene justeres i samsvar med den offisielle prisstigningen.

Departementet foreslår at Statens vegvesen gis fullmakt til å kunne inngå avtale om å øke takstene med inntil 20 pst. utover prisstigningen om utviklingen i bompengordningen gjør dette nødvendig. En slik fullmakt er i samsvar med gjeldende retningslinjer for bompengeprosjekter i Norge. Dersom det blir aktuelt med endringer utover dette, må saken forelegges Stortinget.

I forhold til nasjonale og bilaterale interesser i denne saken, vil det være naturlig at staten utarbeider forslag til reguleringsplan for de to bomstasjonene. Spørsmålet om videre behandling av planen tas opp med Halten kommune. Dersom kommunestyret ikke vil sluttbehandle forslaget i tråd med fremdriftsplanen, vil det være nødvendig med statlig reguleringsplan.

Forsert utbygging av E6 i Østfold

I kap. 3 i proposisjonen gis en nærmere oversikt over hvilke parseller utbyggingen av E6 gjennom Østfold omfatter.

Stortinget ga ved behandling av stortingsproposisjonen om første fase av Østfoldpakka tilslutning til å starte innkreving av bompenger for å delfinansiere utbygging av E6 gjennom Østfold til firefelts motorveg og gjenstående parseller på E18 gjennom Østfold til to- og eventuelt delvis firefelts motorveg, jf. St.prp. nr. 26 (1999-2000) og Innst. S. nr. 111 (1999-2000).

Når det gjelder nivået på den statlige investeringsrammen for E6 og E18, ble det lagt opp til at dette skulle avklares i stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan (NTP) 2002-2011.

Norsk del av Ny Svinesundsforbindelse, inklusiv norsk del av ny bru, er i utgangspunktet fullfinansiert gjennom opplegget i fase 1 av Østfoldpakka. Det er i St.prp. nr. 26 (1999-2000) ikke lagt opp til egen bomstasjon ved Svinesund.

Det er i NTP 2002-2011 ikke uttalt noe nærmere om når utbyggingen vil kunne stå ferdig. Imidlertid innebærer rammene i transportplanen at ferdigstillelse av E6 i Østfold vil kunne ta 15-20 år.

Planstatus og finansieringsopplegg

Det foreligger godkjent reguleringsplan for Riksgrensen/Svinesund - Svingenskogen.

Det pågår arbeid på Patterød - Akershus grense. Prosjektet ventes åpnet for trafikk i 2003. I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble det gitt en startbevilgning for strekningen Jonsten - Patterød på 10 mill. kroner, jf. Budsjett-innst. S. nr. 13 (2001-2002). Strekningen Halmstad - Patterød (delstrekning på Jonsten - Patterød) har godkjent reguleringsplan. Samferdselsdepartementet går derfor inn for å starte denne delparsellen i 2002. Det foreslås at bompengeselskapet for fase 1 av Østfoldpakka får fullmakt til å stille til disposisjon ekstra 40 mill. kroner i 2002 til bruk på parsellen Halmstad - Patterød.

Forslaget til forsering av E6 i Østfold innebærer at det tas sikte på å ferdigstille firefelts E6 frem til Åsgård i løpet av 2005.

I endelig handlingsprogram for perioden 2002-2011 er det lagt opp til at E6 kan være ferdig utbygd fra Riksgrensen til Svingenskogen og fra Patterød til Akershus grense ved utgangen av 2005. Ved utgangen av 2011 vil det iht. planene i første fase av Østfoldpakka fortsatt gjenstå et investeringsbehov på i underkant av 1 000 mill. kroner.

I handlingsprogrammet er videre parsellen Riksgrensen/Svinesund - Svingenskogen forutsatt finansiert med 300 mill. kroner i statlige midler og 340 mill. kroner i bompenger fra Østfoldpakka i perioden 2002-2005. Ved å opprette en bompengordning for finansiering av ny Svinesundsforbindelse frigjøres disse midlene. Samferdselsdepartementet foreslår at disse midlene benyttes til å forsere utbyggingen av E6 gjennom Østfold.

Som følge av forseringen legges det opp til en ytterligere forskyvning utover de nevnte 40 mill. kroner i 2002 i midler som stilles til rådighet fra bompengeselskapet i perioden 2002-2005.

De frigjorte midlene fra Svinesund er imidlertid ikke tilstrekkelig til å fullfinansiere full utbygging av E6 i løpet av 2009. Det vil for perioden 2006-2009 være behov for å fremskynde statlige midler og bompengelån utover det som ligger i endelig handlingsprogram for perioden 2002-2011. Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til dette i forbindelse med stortingsmeldingen om NTP 2006-2015.

2. MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen sitt fleirtal, medlemene fra Arbeidarpartiet, Bjørgulv Froyn, Martin Kolberg, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Tor-Arne Strøm, frå Høgre, Anne Berit Andersen, Sverre J. Høddevik, Hans R. Kjæstad og leiaren Petter Løvik, frå Kristeleg Folkeparti, Odd Holten og Jan Sahl, og frå Senterpartiet, Jorunn Ringstad, viser til at Regjeringa har lagt fram sak om forsert utbygging av E6 gjennom Østfold. Finansiering av ny Svinesundsforbindelse skal skje gjennom felles bompengoordning med Sverige og revidert fase 1 av Østfoldpakka.

Fleirtalet ser svært alvorleg på dei store ulykkestala som er på E6 gjennom Østfold. Fleirtalet meiner det er rett med ei forsert utbygging av E6 gjennom Østfold, og viser til merknader om dette i Budsjett-innst. S. nr. 13 (2001-2002).

Fleirtalet meiner det er av stor betydning at utbygginga av ny E6 på norsk side er klar samtidig med ny E6 på svensk side. Fleirtalet viser til at dette prosjektet har stor nasjonal betydning som det viktigaste vegsambandet til Europa.

Fleirtalet viser til at det er semje med Sverige om finansiering av ny Svinesundsforbindelse. Fleirtalet stør på denne bakgrunn Regjeringa sitt framlegg om finansiering av ny Svinesundsforbindelse.

Fleirtalet føreset at ei forsert utbygging av E6 ikkje skjer på kostnad av utbygginga av E18 gjennom Østfold.

Fleirtalet viser til at det i handlingsprogrammet for Nasjonal transportplan er planlagt oppstart av strekninga Sekkelsten-Krosby ny E18 gjennom Østfold i 2004.

Fleirtalet er kjent med at det no ligg føre godkjent reguleringsplan for strekninga, og har merka seg at det er sett fram ynskje frå lokalt hald om raskare oppstart av denne parsellen enn føreset i Nasjonal transportplan.

Fleirtalet vil opne for at Østfold bompengeselskap får høve til å ta opp lån til å fremskynde oppstarten, på føresetnad av at selskapet legg fram planar som sikrar rasjonell framdrift av parsellen slik at ein unngår stopp og ekstrakostnader ved arbeidet.

Fleirtalet føreset vidare at arbeidet med parsellen blir slutført slik det er føreset i Nasjonal transport-

plan, og at framskyndinga ikkje medfører omprioritering av statlege midlar frå prosjekt i andre fylke.

Fleirtalet føreset at Østfold bompengeselskap arbeider vidare med eit opplegg for å fremskynde byggestart ut frå desse føresetnadene, og at Regjeringa i samband med budsjettet for 2003 kjem tilbake til Stortinget med forslag til vidare framdrift av prosjektet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Kenneth Svendsen, mener det er positivt at Regjeringen ønsker å sette fortgang i arbeidet med ny E6 i Østfold. Disse medlemmer mener imidlertid at det er særdeles skuffende at Regjeringen ikke vil bidra med mer enn 45 mill. kroner til forseringen av utbyggingen. Det er også skuffende at Regjeringen legger opp til at det skal gå ytterligere syv år (til 2009) før veistrekningen skal stå ferdig, selv om det er mulig å ferdigstille den mye tidligere, jf. Dokument nr. 8:134 (2001-2002) om E6 og E18. Regjeringens plan vil koste i form av mange trafikkulykker med drepte og skadde.

Strekningen er en viktig del av hovedveisystemet mellom Oslo og riksgrensen ved Svinesund. I Nasjonal transportplan 2002-2011 er hele veistrekningen Oslo-Svinesund beregnet til 2 810 mill kroner. De tre berørte fylkene, Akershus, Oslo og Østfold har til sammen 1 242 000 innbyggere, ca. 27,5 pst. av landets befolkning. Disse betaler hvert år mer enn 9 mrd. kroner til staten i avgifter på biler og bilbruk, selv om inntektene fra bompengestasjonene ikke regnes med. På ett eneste år betaler altså innbyggerne i området mer enn tre ganger det som er nødvendig for ferdigstillelse av E6. Disse medlemmer viser også til at Fremskrittspartiet under behandlingen av Nasjonal transportplan foreslo en økning av bevilgningsrammene for stamveier og riksveier med 46 000 millioner kroner.

Disse medlemmer mener det nå er på tide å gi brukerne det de har betalt for.

Disse medlemmer har merket seg at det blir nå 3 bompengestasjoner mellom Oslo og svenskegrensen, slik også ordfører Torhild Johnsen i Halden har påpekt. Dette er - ikke helt uten grunn - med på å gi grobunn for negative oppfatninger om statlig samferdselspolitikk. Mange har inntrykk av at staten kun bidrar med bompengestasjoner og fotobokser. Foreliggende proposisjon bidrar dessverre til å styrke slike inntrykk, selv om initiativet fra Regjeringen faktisk vil føre til en forsering av veibyggingen.

Disse medlemmer vil derfor foreslå en ytterligere fremskynding av arbeidet, men slutter seg til Regjeringens forslag i innstillingens punkt I.

Disse medlemmer foreslår:

"Regjeringen bes i tillegg legge fram en ny sak der E6 i Østfold inkludert ny Svinesundbro står ferdig i 2006 uten etablering av bompengestasjoner. Regjeringen bes samtidig foreslå de nødvendige bevilgninger over statsbudsjettet."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil støtte forslaget om forsert utbygging av E6 gjennom Østfold slik Regjeringen har foreslått.

Disse medlemmer viser til forutsetningene om at en forsering av E 6 gjennom Østfold ikke vil medføre omprioriteringer av statlige midler fra prosjekt i andre fylker.

Disse medlemmer vil understreke at en forsering av E6 gjennom Østfold ikke må gå på bekostning av investeringene i jernbanen gjennom Østfold, slik det er vedtatt i Nasjonal transportplan.

Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen ikke vil svekke jernbanens konkurransekraft i forhold til veg gjennom Østfold, og forventer at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en forsering av jernbaneutbygging gjennom Østfold.

Disse medlemmer mener at en ensidig forsering av vegutbyggingen vil svekke muligheten til å nå

målsettingene i Nasjonal transportplan om å føre mer gods- og persontransport over fra veg til jernbane. Disse medlemmer mener derfor at investeringene i jernbanenettet må økes betydelig i årene som kommer. Disse medlemmer mener at dobbeltspor mellom Oslo og Ski, forsering av dobbeltspor mellom Haug og Fredrikstad og baneføring gjennom Moss også må gjennomføres i planperioden. Dette for å opprettholde jernbanens konkurransekraft.

3. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Framstegspartiet:

Regjeringen bes i tillegg legge fram en ny sak der E6 i Østfold inkludert ny Svinesundbro står ferdig i 2006 uten etablering av bompengestasjoner. Regjeringen bes samtidig foreslå de nødvendige bevilgninger over statsbudsjettet.

4. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1320	34 ny	Ny Svinesundforbindelse, bevilges med	45 000 000

II

Stortinget samtykker i at

1. Statens vegvesen får fullmakt til å kreve inn bompenger til finansiering av den nye Svinesundsforbindelsen i samarbeid med svenske myndigheter.
2. Statens vegvesen får fullmakt til å inngå egne avtaler med svenske myndigheter knyttet til bygging og drift av Ny Svinesundsforbindelse på bakgrunn av St.prp. nr. 68 (2001-2002), jf. Innst. S. nr. 265 (2001-2002), og statsavtalen mellom Norges og Sveriges regjeringer.
3. Statens vegvesen får fullmakt til å inngå avtale med svenske myndigheter om å øke takstene med inntil 20 pst. utover prisstigningen om utviklingen i bompengereordningen knyttet til Ny Svinesundsforbindelse gjør dette nødvendig.
4. Bompengeselskapet for fase 1 av Østfoldpakka får fullmakt til å stille til disposisjon ekstra 40 mill. kroner i 2002 til bruk på Halmstad - Patterød.

Oslo, i samferdselskomiteen, den 14. juni 2002

Petter Løvik
leiar

Oddbjørg Ausdal Starrfelt
ordfører

Geir-Ketil Hansen
sekretær